

اصول قانون اساسی

در رتو نظرات شورای نکجهان

عنوان

اصل یکصد و چهارم

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۴۹

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۷/۲۲

پژوهشگده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل یکصد و چهارم

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم گوهی

شماره مسلسل: ۱۳۹۶۰۰۴۹

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۷/۲۲

فهرست مطالب

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی	۱
۲- اصل یکصد و چهارم	۲
۳- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی	۱۳
۴- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران	۱۳
۵- تذکرهای ارشادی و قانونی شورای نگهبان	۱۳
۶- نظرات شورای نگهبان در تفسیری و مشورتی شورای نگهبان	۱۳
۷- لایحه کار	۷
۸- طرح تشکیل شوراهای اسلامی کار	۱

اصل یکصد و چهارم

به منظور تأمین قسط اسلامی و همکاری در تهیه برنامه‌ها و ایجاد هماهنگی در پیشفرفت امور در واحدهای تولیدی، صنعتی و کشاورزی، شوراهایی مرکب از نمایندگان کارگران و دهقانان و دیگر کارکنان و مدیران، و در واحدهای آموزشی، اداری، خدماتی و مانند اینها شوراهایی مرکب از نمایندگان اعضای این واحدها تشکیل می‌شود. چگونگی تشکیل این شوراهای حدود و ظایف و اختیارات آنها را قانون معین می‌کند.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبیات مجلس شورای اسلامی

۱-۱-۱-۱-۱- ماده یک^(۱) که شورای اسلامی کار را ترکیبی از افراد منتخب مجمع
شوراهای اسلامی کار مصوب ۱۳۶۲/۷/۲۸ مجلس شورای اسلامی
۱-۱-۱- نظر شماره ۹۸۳۶ مورخ ۱۳۶۲/۸/۱۲ شورای نگهبان در خصوص طرح تشکیل

۱. ماده-۱- به منظور تأمین قسط اسلامی و همکاری در تهیه برنامه‌ها و ایجاد هماهنگی در پیشفرست امور در واحدهای تولیدی، صنعتی، کشاورزی و خدمات، شورایی به انتخاب مجمع کارکنان به نام «شورای اسلامی کار» تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- کلیه کارکنان شاغل هر واحد در سطوح مختلف از کارگر تا مدیر «مجمع کارکنان» را تشکیل مم دهند.

تبصره-۲- جلسات مجمع در مرحله اول با حداقل دو سوم اعضاء تشکیل و انتخابات آن با اکثریت مطلق آراء حاضرین معتبر خواهد بود. در صورتی که اجتماع دوسوم اعضاء مجمع ممکن نشود مجمع با یکدوم اعضاء تشکیل و رأی گیری به عمل می آید و نیز از اعضايی که در مجمع شرک نکردهاند تا رسیدن به حداقل دوسوم اعضاء رأی گیری می شود. به هر حال آراء منتخبین نباید از یکسوم کل آراء کمتر باشد.

مصوبه اصلاحی، مورخ ۱۳۶۳/۲/۱۷ مجلس، به منظور رفع ایجاد شورا:

ماده ۱- به منظور تأمین قسط اسلامی و همکاری در تهیه برنامه‌ها و ایجاد هماهنگی در پیشرفت امور در واحده‌های تولیدی، صنعتی، کشاورزی و خدمات، شورایی مرکب از نمایندگان کارگران و کارکنان به انتخاب مجمع عمومی و نماینده مدیر بت به نام «شورای اسلامی، کار» تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱- مجمع عمومی هر واحد از کلیه کارگران و سایر کارکنان به استثنای مدیریت تشکیل می‌گردد.
تبصره ۲- جلسات مجمع در مرحله اول با حداقل دو سوم اعضاء تشکیل و انتخابات آن با اکثریت مطلق آراء حاضرین معتبر خواهد بود. در صورتی که اجتماع دو سوم اعضای مجمع ممکن نشود مجمع با یک دوم اعضاء تشکیل و رأی گیری به عمل می‌آید و نیز از اعضا بی که در مجمع شرکت نکرده‌اند تا رسیدن به حداقل دو سوم اعضاء رأی گیری می‌شود. به هر حال آراء منتخبین نباید از یک سوم کل آراء کمتر ←

کارکنان یک واحد دانسته، با توجه به تبصره‌های آن ماده که مجمع کارکنان را کلیه کارکنان شاغل هر واحد از کارگر تا مدیر می‌داند، مغایر مفاد اصل ۱۰۴ قانون اساسی است که دلالت دارد در واحدهای تولیدی، صنعتی و کشاورزی باید شورا از نمایندگان کارگران از یک سو و نمایندگان مدیریت از سوی دیگر تشکیل شود.

۱-۲-۲- ماده (۲۱)^(۱) که به شورا حق می‌دهد یک نفر را به عنوان عضو هیئت مدیره معرفی می‌کند، چون مستقیماً مداخله در مدیریت و خارج از وظایف شمرده شده برای شورا در اصل ۱۰۴ قانون اساسی از قبیل همکاری در تهیه برنامه و ایجاد هماهنگی است، مغایر قانون اساسی می‌باشد.

باشد.

نظر شماره ۹۶۷ مورخ ۱۳۶۳/۳/۷ شورای نگهبان در خصوص طرح تشکیل شوراهای اسلامی کار مصوب مجلس شورای اسلامی:
در ماده (۱) که با توجه به مواد بعد، ترکیب شورا را با نماینده مدیریت و نمایندگان کارگران مقرر می‌دارد، با نابرابری نمایندگان کارگران و نمایندگان مدیریت، نظر شورای نگهبان تأمین نشده و مغایرت این ماده با قانون اساسی کمакان باقی است.

مصطفوی اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۳/۱۰/۳۰ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
ماده ۱- به منظور تأمین قسط اسلامی و همکاری در تهیه برنامه‌ها و ایجاد هماهنگی در پیشرفت امور در واحدهای تولیدی، صنعتی، کشاورزی و خدمات، شورایی مرکب از نمایندگان کارگران و کارکنان به انتخاب مجمع عمومی و نماینده مدیریت به نام «شورای اسلامی کار» تشکیل می‌گردد.
تبصره ۱- مجمع عمومی هر واحد از کلیه کارگران و سایر کارکنان به استثنای مدیریت تشکیل می‌گردد.
تبصره ۲- جلسات مجمع در مرحله اول با حداقل دو سوم اعضاء تشکیل و انتخابات آن با اکثریت مطلق آراء حاضرین معتبر خواهد بود. در صورتی که اجتماع دو سوم اعضاء مجمع ممکن نشود مجمع با یک دوم اعضاء تشکیل و رأی گیری به عمل می‌آید و نیز از اعضا کی که در مجمع شرکت نکرده‌اند تا رسیدن به حداقل دو سوم اعضاء رأی گیری می‌شود. به هر حال آراء منتخبین نباید از یک سوم کل آراء کمتر باشد.

تبصره ۳- تصمیمات و مصوبات این شورا باید در چهارچوب این قانون باشد و در امور مربوط به وظایف مدیریت، نظرات خود را به صورت پیشنهاد مطرح می‌نماید.
۱. ماده ۲۱- شورا موظف است یک نفر را به عنوان عضو هیئت مدیره و رابط به مدیریت واحد معرفی کند.

مصطفوی اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۳/۲/۱۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
ماده ۲۱- شورا موظف است یک نفر را به عنوان عضو مشاور و رابط به مدیریت واحد معرفی کند و این عضو مشاور در جلسات هیئت مدیره بدون حق رأی شرکت خواهد کرد.

۱-۳-۱-۱- ماده (۲۲) تا (۳۱) که در آنها پیش‌بینی شوراهای مافوق (شورای اسلامی کار منطقه و شورای عالی اسلامی کار) شده، با توجه به اینکه تجویز تشکیل شوراهای مستند به اصل ۱۰۴ قانون اساسی است و باید از محدوده مستفاد از آن اصل تجاوز نکند و آنچه از اصل مزبور فهمیده می‌شود منحصرًا تشکیل شوراهایی در هر واحد جهت همکاری و ایجاد هماهنگی است، بنابراین تشکیل شوراهای اسلامی بالاتر با اختیاراتی بیشتر مغایر قانون اساسی است. طبعاً کلیه موادی که وظایف و اختیاراتی به شوراهای اسلامی کار منطقه و شورای عالی اسلامی کار داده است متفق خواهد شد.^(۱)

۱. فصل سوم: شورای اسلامی کار منطقه

ماده ۲۲- به منظور تأمین حُسن روابط شورا و مدیریت شورایی به نام شورای اسلامی کار منطقه مرکب از هفت نفر تشکیل می‌شود. محل تشکیل آن را اداره کار منطقه تعیین می‌نماید.

تبصره- حدود منطقه موضوع این قانون را وزارت کار و امور اجتماعی تعیین خواهد کرد.

ماده ۲۳- وزارت کار موظف است ظرف یک ماه بعد از انتخاب حداقل دو سوم شوراهای اسلامی کار، شورای اسلامی کار منطقه را تشکیل بدهد.

ماده ۲۴- اعضای شورای اسلامی کار منطقه عبارتند از:

الف- سه نفر از مدیران واحدهای منطقه کار به انتخاب شوراهای واحدهای منطقه

ب- سه نفر از مدیران واحدهای منطقه به انتخاب خود آنان

ج- یک نفر از نمایندگان شوراهای اسلامی کار به انتخاب شوراهای واحدهای منطقه

ماده ۲۵- وظایف شورای اسلامی کار منطقه عبارت است از:

۱- ایجاد تفاهم و هماهنگی و حل اختلاف میان شورا و مدیریت

۲- نظارت و بررسی کارکرد شورا و مدیریت

۳- رسیدگی به شکایت کارکنان نسبت به شورا

۴- اتحال شورای اسلامی کار در صورت تخلف از وظایف قانونی

۵- ارجاع تخلفات مدیر به دادگاه صالح.

تبصره- شورا یا مدیریت در صورت اختراض به رأی شورای اسلامی کار منطقه در غیر از بند (۴)، می‌تواند به شورای عالی اسلامی کار شکایت نماید و رأی آن شورا قطعی است.

فصل چهارم- شورای عالی اسلامی کار

ماده ۲۶- به منظور ایجاد هماهنگی و نظارت بر امور شوراهای، شورایی به نام «شورای عالی اسلامی کار» تشکیل می‌گردد.

ماده ۲۷- اعضای شورای عالی کار یازده نفر به شرح ذیل می‌باشند:

الف- یک نفر کارشناس حقوقی به انتخاب شورای عالی قضایی

ب- سه نفر نماینده دولت که از وزارتخانه‌های ذی‌ربط به انتخاب هیئت وزیران تعیین می‌گردد.

ج- سه نماینده از طرف مدیران به معرفی اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران که باید دو نفر از آنان

- مدیران کارخانجات بخش خصوصی باشند.
- د- چهار نفر از میان نمایندگان مذکور در بند (الف) ماده (۲۴) به انتخاب آنها تبصره- در صورتی که هر یک از نمایندگان مذکور قبیل از پایان دوره اعتبار به هر عنوانی از عضویت در شوراهای مذکور عضویت آنان در شورای عالی اسلامی کار نیز ملغی و فرد دیگری به ترتیب مذکور در این ماده جای او انتخاب خواهد شد.
- ماهه ۲۸- مدت عضویت در شورای عالی اسلامی کار دو سال خواهد بود.
- ماهه ۲۹- شورای عالی اسلامی کار به وسیله وزارت کار و امور اجتماعی تشکیل می‌گردد و محل آن تهران خواهد بود.
- ماهه ۳۰- وظایف و اختیارات شورای عالی اسلامی کار:
- ۱- نظارت بر شوراهای اسلامی کار منطقه
 - ۲- ایجاد وحدت رویه و هماهنگی بین شوراهای اسلامی کار منطقه
 - ۳- جمع آوری نظرات شوراهای اسلامی و ارائه طرح‌های مفید به وزارت‌خانه‌های ذی‌ربط جهت پیشرفت امور
 - ۴- ارائه طرح‌های مفید به شورای عالی استان‌ها جهت طرح در مجلس شورای اسلامی پس از تصویب در شورای عالی استان‌ها
 - ۵- تدوین آیین‌نامه شوراهای ظرف (۲) ماه از تاریخ تشکیل و تقدیم آن به هیئت دولت جهت تصویب.
- تبصره- تا تشکیل شورای عالی اسلامی کار آیین‌نامه موقت شوراهای از طرف وزارت کار و امور اجتماعی تدوین و به تصویب وزیر کار خواهد رسید.
- ماهه ۳۱- شورای عالی اسلامی کار در صورت لزوم می‌تواند مادامی که اختلاف ادامه دارد با اجازه دادستان کل کشور یا نماینده او با حفظ مقررات شرع و قانون، کارگاه‌ها را اداره نماید.
- تصویبه اصلاحی موrix ۱۳۶۳/۲/۱۷ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:
- فصل سوم: مرجع تشخیص انحراف و انحلال شوراها
- ماهه ۲۲- به منظور بررسی و تشخیص انحراف شوراهای اسلامی کار به نام هیئت تشخیص انحراف و انحلال آنها (موضوع اصل ۱۰۶ قانون اساسی) در هر منطقه هیئتی به نام هیئت تشخیص انحراف و انحلال شوراهای مرکب از (۷) نفر به شرح زیر تشکیل می‌گردد:
- الف- سه نفر از نمایندگان شوراهای اسلامی کار به انتخاب شوراهای واحدهای منطقه
- ب- سه نفر از مدیران واحدهای منطقه به انتخاب خود آنان
- ج- یک نفر نماینده از وزارت کار و امور اجتماعی.
- تبصره ۱- حدود منطقه موضوع این قانون را وزارت کار و امور اجتماعی تعیین خواهد کرد.
- تبصره ۲- محل تشکیل هیئت مذکور را اداره کار منطقه تعیین می‌نماید.
- ماهه ۲۳- وزارت کار موظف است ظرف یک ماه هیئت موضوع ماده (۲۲) را تشکیل بدهد.
- ماهه ۲۴- وظایف هیئت موضوع ماده (۲۲) عبارت است از:
- ۱- ایجاد تفاهم و هماهنگی میان شورا و مدیریت

→

۲- نظارت و بررسی کارکرد شورا و مدیریت

۳- رسیدگی به شکایت کارکنان نسبت به شورا

۴- منحل کردن شورای اسلامی کار در صورت تخلف از وظایف قانونی

۵- ارجاع تخلفات مدیر به دادگاه صالح.

تبصره- شورا در صورت اختلاف به رأی هیئت موضوع ماده (۲۲) می‌تواند به دادگاه صالح شکایت نماید و دادگاه موظف است خارج از نوبت به آن رسیدگی کند.

فصل چهارم: مسائل کارگزینی

ماده- ۲۵- مدیریت برای اجرای برنامه‌های آموزشی حرفه‌ای ضمن کار نظر شورا را جلب می‌نماید.

تبصره- ۱- شورا نظر خود را ظرف ده روز از تاریخ تسلیم پیشنهاد به مدیریت اعلام و در غیر این صورت مدیریت می‌تواند نظر خود را به مورد اجرا بگذارد.

تبصره- ۲- در صورتی که مدیریت به نظر شورا معتبر باشد اعتراض خود را به شورای کار منطقه ارجاع می‌نماید و نظر آن شورا قطعی است.

ماده- ۲۶- هر گاه مدیریت به تکلیف مقرر در این قانون عمل نکند، شورا می‌تواند به محکمه قضایی شکایت کند.

ماده- ۲۷- در صورتی که شورا با اخراج هر یک از کارکنان مخالف باشد، رأی نهایی را دادگاه صالح خواهد داد.

ماده- ۲۸- در صورتی که هیئت موضوع ماده (۲۲) با اخراج عضو یا اعضای شورا توسط مدیریت مخالف باشد، رأی نهایی با دادگاه صالح است و دادگاه خارج از نوبت رسیدگی خواهد کرد.

تبصره- اعضای شورا تا صدور رأی نهایی دادگاه صالح، کماکان مشغول کار خواهند بود.

ماده- ۲۹- آینین نامه اجرایی این قانون توسط وزارت کار و امور اجتماعی ظرف سه ماه تدوین و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

نظر شماره ۹۶۷ مورخ ۱۳۶۳/۳/۷ شورای نگهبان در خصوص طرح تشکیل شوراهای اسلامی کار مصوب مجلس شورای اسلامی:

- در تبصره (۲) (ماده (۲۵)) نیز نظر شورا تأمین نشده است.

- تبصره ماده (۲۸) نیز نسبت به ابقاء عضو اخراج شده تا صدور رأی نهایی، به اکثریت، شرعی نیست ولی عضو اخراج شده می‌تواند به دادگاه صالح مراجعه نماید.

مصطفوی اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۳/۱۰/۳۰ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده- ۲۵- مدیریت برای اجرای برنامه‌های آموزشی حرفه‌ای ضمن کار نظر شورا را جلب می‌نماید.

تبصره- ۱- شورا نظر خود را ظرف ده روز از تاریخ تسلیم پیشنهاد به مدیریت اعلام و در غیر این صورت مدیریت می‌تواند نظر خود را به مورد اجرا بگذارد.

تبصره- ۲- در صورتی که مدیریت به نظر شورا معتبر باشد اعتراض خود را به هیئت موضوع ماده (۲۲) این قانون ارجاع می‌نماید و نظر آن هیئت قطعی است.

ماده- ۲۸- در صورتی که هیئت موضوع ماده (۲۲) با اخراج عضو یا اعضای شورا توسط مدیریت مخالف باشد، رأی نهایی با دادگاه صالح است و دادگاه خارج از نوبت رسیدگی خواهد کرد.

←

۱-۲. نظر شماره ۹۸۵۵ مورخ ۱۳۶۶/۹/۱۹ شورای نگهبان در خصوص لایحه کار مصوب ۱۳۶۶/۸/۲۴ مجلس شورای اسلامی

۱-۱-۲-۱- ماده (۱۳۶) قبلاً در این خصوص در بند سوم از نامه شماره ۹۸۳۶ مورخ ۱۳۶۲/۸/۱۲ شورای نگهبان^(۱) در مورد طرح تشکیل شوراهای اسلامی کار بدین شرح اظهار نظر شده است: «۳- ماده (۲۲) تا (۳۱) که در آنها پیش‌بینی شوراهای مافوق (شورای اسلامی کار منطقه و شورای عالی اسلامی کار) شده، با توجه به اینکه تجویز تشکیل شوراهای مستند به اصل ۱۰۴ قانون اساسی است و باید از محدوده مستفاد از آن اصل تجاوز نکند و آنچه از اصل مزبور فهمیده می‌شود منحصراً تشکیل شوراهایی در هر واحد جهت همکاری و ایجاد هماهنگی است، بنابراین تشکیل شوراهای اسلامی بالاتر با اختیاراتی بیشتر مغایر قانون اساسی است. طبعاً کلیه موادی که وظایف و اختیاراتی به شوراهای اسلامی کار منطقه و شورای عالی اسلامی کار داده است متناسب خواهد شد» و بدین ترتیب باید کانون‌های مذکور در ماده (۱۳۶) حذف شود.^(۲)

→
تبصره ۱- اعضای شورا تا صدور رأی نهایی دادگاه صالح، کماکان عضو شورا بوده و به وظایف نمایندگی عمل خواهند کرد.

تبصره ۲- اعضای شورا تا صدور رأی نهایی دادگاه صالح در واحدهای تحت مدیریت دولتی و نهادهای قانونی کماکان شاغل بوده و به وظیفه نمایندگی خود در شورا عمل خواهند کرد.

۱. جهت آگاهی از این نظر و مستندات قانونی آن، بنگرید به: شماره ۱-۳، ذیل همین اصل (= اصل یکصد و چهارم).

۲. ماده ۱۳۶- به منظور ایجاد وحدت روش و هماهنگی در امور و تبادل نظر در چگونگی اجرای وظایف و اختیارات، شوراهای اسلامی کار می‌توانند نسبت به تشکیل کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار در استان و کانون عالی هماهنگی شوراهای اسلامی کار در کل کشور اقدام نمایند. تبصره- اسناده و آیین‌نامه انتخابات کانون‌های مذکور توسط اداره کل سازمان‌های کارگری و کارفرمایی وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و پس از تأیید وزیر کار به تصویب شورای عالی کار خواهد رسید.

متصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۶۸/۷/۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۳۶- به منظور ایجاد وحدت روش و هماهنگی در امور و تبادل نظر در چگونگی اجرای وظایف و اختیارات، شوراهای اسلامی کار می‌توانند نسبت به تشکیل کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار در استان و کانون عالی هماهنگی شوراهای اسلامی کار در کل کشور اقدام نمایند.

نظر شماره ۱۱۲۹ مورخ ۱۳۶۸/۷/۲۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه کار مصوب ۱۳۶۸/۷/۲ مجلس شورای اسلامی:

→

... همچنین وجود کانون‌های هماهنگی کار در استان و کانون عالی هماهنگی و کانون انجمن‌های صنفی مندرج در مواد (۱۳۱)، (۱۳۲)، (۱۳۷)، (۱۳۶)، (۱۵۸) و (۱۶۰) و (۱۶۷)^{*} آن‌گونه که در بند (۴۹) نامه سابق‌الذکر شورای نگهبان [= ایراد مذکور در بند ۱-۲-۱] آمده، خلاف قانون اساسی است و در اصلاحیه به عمل آمده نیز همچنان اشکال باقی است.

[* مواد (۱۳۱)، (۱۳۲)، (۱۳۷)، (۱۵۸)، (۱۶۰) و (۱۶۷) مصوبه مجلس به شرح زیر بوده است:
ماده ۱۳۱ - به منظور تبلیغ و گسترش فرهنگ اسلامی و دفاع از دستاوردهای انقلاب اسلامی و در اجرای اصل بیست و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کارگران واحدهای تویلیدی، صنعتی، کشاورزی، خدماتی و صنفی می‌توانند نسبت به تأسیس انجمن‌های اسلامی اقدام نمایند.

تبصره ۱- انجمن‌های اسلامی می‌توانند به منظور هماهنگی در انجام وظایف و شیوه‌های تبلیغی نسبت به تأسیس کانون‌های هماهنگی انجمن‌های اسلامی در سطح استان‌ها و کانون عالی هماهنگی انجمن‌های اسلامی در کل کشور اقدام نمایند.

تبصره ۲- قانون چگونگی تشکیل، حدود وظایف و اختیارات و نحوه عملکرد انجمن‌های اسلامی موضوع این ماده باید توسط وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و پس از طی مراحل قانونی به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

تبصره ۳- آیین نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف یک ماه پس از تصویب این قانون توسط وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و به تصویب وزرای کار و امور اجتماعی و وزارت کشور خواهد رسید.
ماده ۱۳۲ - در اجرای اصل بیست و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی و بهبود وضع اقتصادی کارگران و کارفرمایان که خود متنضم حفظ منافع جامعه باشد، کارگران مشمول قانون کار و کارفرمایان یک حرفه یا صنعت می‌توانند مبادرت به تشکیل انجمن‌های صنفی نمایند.

تبصره ۱- به منظور هماهنگی در انجام وظایف محوله و قانونی، انجمن‌های صنفی می‌توانند نسبت به تشکیل کانون انجمن‌های صنفی در استان و کانون عالی انجمن‌های صنفی در کل کشور اقدام نمایند.

تبصره ۲- کلیه انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوطه به هنگام تشکیل موظف به تنظیم اساسنامه با رعایت مقررات قانونی و طرح و تصویب آن در مجمع عمومی و تسلیم به وزارت کار و امور اجتماعی جهت ثبت می‌باشند.

تبصره ۳- کلیه نمایندگان کارفرمایان ایران در شورای عالی کار، شورای عالی تأمین اجتماعی، شورای عالی حفاظت فنی و بهداشت کار، کنفرانس بین‌المللی کار و نظایر آن توسط کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایان در صورت تشکیل، انتخاب و در غیر این صورت توسط وزیر کار و امور اجتماعی معرفی خواهند شد.

تبصره ۴- آیین نامه اجرایی این ماده حداکثر ظرف یک ماه پس از تصویب این قانون توسط شورای عالی کار تهیه و به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی خواهد رسید.

تبصره ۵- آیین نامه نحوه انتخابات نمایندگان مذکور در تبصره (۳) این ماده، ظرف یک ماه پس از تصویب این قانون به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی خواهد رسید.
ماده ۱۳۳ - ...

←

→

ماده ۱۳۷- کلیه نمایندگان رسمی کارگران جمهوری اسلامی ایران در سازمان جهانی کار، هیئت‌های تشخیص، هیئت‌های حل اختلاف و شورای عالی تأمین اجتماعی، شورای عالی حفاظت فنی و نظایر آن حسب مورد، توسط کانون عالی شوراهای اسلامی کار، کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران و یا مجمع نمایندگان کارگران انتخاب خواهد شد.

ماده ۱۳۸- ...

ماده ۱۵۸- هیئت تشخیص مذکور در این قانون از افراد ذیل تشکیل می‌شود:

۱- یک نفر نماینده وزیر کار و امور اجتماعی

۲- یک نفر نماینده کارگران به انتخاب کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان

۳- یک نفر نماینده مدیران صنایع به انتخاب کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایان استان در صورت لزوم و با توجه به میزان کار هیئت‌ها وزارت کار و امور اجتماعی می‌تواند نسبت به تشکیل چند هیئت تشخیص در سطح هر استان اقدام نماید.

تبصره- کارگری که مطابق نظر هیئت تشخیص باید اخراج شود، حق دارد نسبت به این تصمیم به هیئت حل اختلاف مراجعه و اقامه دعوی نماید.

ماده ۱۵۹- ...

ماده ۱۶۰- هیئت حل اختلاف استان از سه نفر نماینده کارگران به انتخاب کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان یا کانون انجمن‌های صنفی کارگران و یا مجمع نمایندگان کارگران واحدهای منطقه و سه نفر نماینده کارفرمایان به انتخاب مدیران واحدهای منطقه و سه نفر نماینده اداره کل کار و امور اجتماعی برای مدت (۲) سال تشکیل می‌گردد.

ماده ۱۶۱- ...

ماده ۱۶۷- در وزارت کار و امور اجتماعی شورایی به نام شورای عالی کار تشکیل می‌شود. وظیفه شورا انجام کلیه تکالیفی است که به موجب این قانون و سایر قوانین مربوطه به عهده آن واگذار شده است. اعضای شورا عبارتند از:

الف- وزیر کار و امور اجتماعی که ریاست شورا را به عهده خواهد داشت.

ب- دو نفر از افراد بصیر و مطلع در مسائل اجتماعی و اقتصادی به پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی و تصویب هیئت وزیران که یک نفر از آنان از اعضای شورای عالی صنایع انتخاب خواهد شد.

ج- سه نفر از نمایندگان کارفرمایان (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کارفرمایان

د- سه نفر از نمایندگان کارگران (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کانون عالی شوراهای اسلامی کار.

شورای عالی کار از افراد فوق تشکیل که به استثنای وزیر کار بقیه اعضای آن برای مدت دو سال تعیین و انتخاب می‌گردند و انتخاب مجدد آنان بالامانع است.

تبصره- هر یک از اعضای شرکت کننده در جلسه دارای یک رأی خواهد بود.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۱۳۶۸۷/۷/۲۴ مورخ ۱۳۶۹ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصطفویه مورخ ۱۳۶۹/۸/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

←

→

ماده ۱۳۰- به منظور تبلیغ و گسترش فرهنگ اسلامی و دفاع از دستاوردهای انقلاب اسلامی و در اجرای اصل بیست و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کارگران و احدهای تولیدی، صنعتی، کشاورزی، خدمتی و صنفی می‌توانند نسبت به تأسیس انجمن‌های اسلامی اقدام نمایند.

تبصره ۱- انجمن‌های اسلامی می‌توانند به منظور هماهنگی در انجام وظایف و شیوه‌های تبلیغی نسبت به تأسیس کانون‌های هماهنگ انجمن‌های اسلامی در سطح استان‌ها و کانون عالی هماهنگی انجمن‌های اسلامی در کل کشور اقدام نمایند.

تبصره ۲- آینین نامه چگونگی تشکیل، حدود وظایف و اختیارات و نحوه عملکرد انجمن‌های اسلامی موضوع این ماده باید توسط وزارتین کشور، کار و امور اجتماعی و سازمان تبلیغات اسلامی تهیه و به تصویب هیئت وزیران برسد.

ماده ۱۳۱- در اجرای اصل بیست و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی و بهبود وضع اقتصادی کارگران و کارفرمایان که خود متضمن حفظ منافع جامعه باشد، کارگران مشمول قانون کار و کارفرمایان یک حرفة یا صنعت می‌توانند مباردت به تشکیل انجمن‌های صنفی نمایند.

تبصره ۱- به منظور هماهنگی در انجام وظایف محوله و قانونی انجمن‌های صنفی می‌توانند نسبت به تشکیل کانون انجمن‌های صنفی در استان و کانون عالی انجمن‌های صنفی در کل کشور اقدام نمایند.

تبصره ۲- کلیه انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوطه به هنگام تشکیل، موظف به تنظیم اسناده با رعایت مقررات قانونی و طرح و تصویب آن در مجمع عمومی و تسلیم به وزارت کار و امور اجتماعی جهت ثبت می‌باشند.

تبصره ۳- کلیه نمایندگان کارفرمایان ایران در شورای عالی کار، شورای عالی تأمین اجتماعی، شورای عالی حفاظت فنی و بهداشت کار، کنفرانس بین‌المللی کار و نظایر آن توسط کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایان در صورت تشکیل، انتخاب و در غیر این صورت توسط وزیر کار و امور اجتماعی معروفی خواهد شد.

تبصره ۴- کارگران یک واحد، فقط می‌توانند یکی از سه مورد شورای اسلامی کار، انجمن صنفی یا نماینده کارگران را داشته باشند.

تبصره ۵- آینین نامه چگونگی تشکیل، حدود وظایف و اختیارات و نحوه عملکرد انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوطه، حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط شورای عالی کار تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۶- آینین نامه نحوه انتخابات نمایندگان مذکور در تبصره (۳) این ماده ظرف یک ماه پس از تصویب این قانون به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی خواهد رسید.

ماده ۱۳۲...

ماده ۱۳۶- کلیه نمایندگان رسمی کارگران جمهوری اسلامی ایران در سازمان جهانی کار، هیئت‌های تشخیص، هیئت‌های حل اختلاف و شورای عالی تأمین اجتماعی، شورای عالی حفاظت فنی و نظایر آن حسب مورد، توسط کانون عالی شوراهای اسلامی کار، کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران و یا مجمع نمایندگان کارگران انتخاب خواهند شد.

←

→

تبصره-۱- آیین نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد شورای عالی کار به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.
تبصره-۲- در صورتی که تشکل های عالی کارگری و کارفرمایی موضوع این فصل ایجاد نشده باشد، وزیر کار و امور اجتماعی می تواند نسبت به انتخاب نمایندگان مزبور در مجتمع، شوراهای و هیئت های عالی اقدام نماید.

ماده ۱۳۷- به منظور هماهنگی و حسن انجام وظایف مربوطه، تشکل های کارفرمایی و کارگری موضوع این فصل از قانون می توانند به طور مجزا نسبت به ایجاد تشکیلات مرکزی اقدام نمایند.

تبصره- آیین نامه های انتخابات شورای مرکزی و اساسنامه تشکیلات مرکزی کارفرمایان و همچنین کارگران جدآگانه توسط کمیسیونی مرکب از نمایندگان شورای عالی کار و وزارت کشور و وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳۸- مقام ولایت فقیه در صورت مصلحت می تواند در هر یک از تشکل های مذکور نماینده داشته باشد.

ماده ۱۳۹- ...

ماده ۱۵۸- هیئت تشخیص مذکور در این قانون از افراد ذیل تشکیل می شود:

- ۱- یک نفر نماینده وزارت کار و امور اجتماعی

- ۲- یک نفر نماینده کارگران به انتخاب کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان

- ۳- یک نفر نماینده مدیران صنایع به انتخاب کانون انجمن های صنفی کارفرمایان استان در صورت لزوم و با توجه به میزان کار هیئت ها، وزارت کار و امور اجتماعی می تواند نسبت به تشکیل چند هیئت تشخیص در سطح هر استان اقدام نماید.

تبصره- کارگری که مطابق نظر هیئت تشخیص باید اخراج شود، حق دارد نسبت به این تصمیم به هیئت حل اختلاف مراجعه و اقامه دعوی نماید.

ماده ۱۵۹- ...

ماده ۱۶۰- هیئت حل اختلاف استان از سه نفر نماینده کارگران به انتخاب کانون هماهنگی شوراهای اسلامی کار استان یا کانون انجمن های صنفی کارگران و یا مجمع نمایندگان کارگران واحد های منطقه و سه نفر نماینده کارفرمایان به انتخاب مدیران واحد های منطقه و سه نفر نماینده دولت (مدیر کل کار و امور اجتماعی، فرماندار و رئیس دادگستری محل و یا نمایندگان آنها) برای مدت (۲) سال تشکیل می گردد. در صورت لزوم و با توجه به میزان کار هیئت ها، وزارت کار و امور اجتماعی می تواند نسبت به تشکیل چند هیئت حل اختلاف در سطح استان اقدام نماید.

ماده ۱۶۱- ...

ماده ۱۶۷- در وزارت کار و امور اجتماعی شورایی به نام شورای عالی کار تشکیل می شود. وظیفه شورا انجام کلیه تکالیفی است که به موجب این قانون و سایر قوانین مربوطه به عهده آن واگذار شده است. اعضای شورا عبارتند از:

الف- وزیر کار و امور اجتماعی، که ریاست شورا را به عهده خواهد داشت.

ب- دو نفر از افراد بصیر و مطلع در مسائل اجتماعی و اقتصادی به پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی و تصویب هیئت وزیران که یک نفر از آنان از اعضای شورای عالی صنایع انتخاب خواهد شد.

←

۱-۲-۲-۱- ماده (۱۶۷)،^(۱) آینه نامه نمی تواند وظایفی را مستقلانه برای شورای مذکور

→

ج- سه نفر از نمایندگان کارفرمایان (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کارفرمایان.

د- سه نفر از نمایندگان کارگران (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کانون عالی شوراهای اسلامی کار. شورای عالی کار از افراد فوق تشکیل که به استثناء وزیر کار و امور اجتماعی بقیه اعضاء آن برای مدت دو سال تعیین و انتخاب می گردد و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره- هر یک از اعضاء شرکت کننده در جلسه دارای یک رأی خواهد بود.

۱. ماده ۱۶۷- در وزارت کار و امور اجتماعی شورایی به نام شورای عالی کار تشکیل می شود. وظیفه شورا انجام کلیه تکالیفی است که به موجب این قانون و سایر قوانین و آینه نامه های مربوطه به عهده آن واگذار شده است. اعضای شورا عبارتند از:

الف- وزیر کار و امور اجتماعی که ریاست شورا را به عهده خواهد داشت.

ب- دو نفر از افراد بصیر و مطلع در مسائل اجتماعی و اقتصادی به پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی و تصویب هیئت وزیران که یک نفر از آنان از اعضای شورای عالی صنایع انتخاب خواهد شد.

ج- سه نفر از نمایندگان کارفرمایان (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کارفرمایان.

د- سه نفر از نمایندگان کارگران (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کانون عالی شوراهای اسلامی کار. شورای عالی کار از افراد فوق تشکیل که به استثنای وزیر کار بقیه اعضاء آن برای مدت دو سال تعیین و انتخاب می گردد و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره- هر یک از اعضای شرکت کننده در جلسه دارای یک رأی خواهد بود.

صوصه اصلاحی مورخ ۱۳۶۸/۷/۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۱۶۷- در وزارت کار و امور اجتماعی شورایی به نام شورای عالی کار تشکیل می شود. وظیفه شورا انجام کلیه تکالیفی است که به موجب این قانون و سایر قوانین و مربوطه به عهده آن واگذار شده است. اعضای شورا عبارتند از:

الف- وزیر کار و امور اجتماعی که ریاست شورا را به عهده خواهد داشت.

ب- دو نفر از افراد بصیر و مطلع در مسائل اجتماعی و اقتصادی به پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی و تصویب هیئت وزیران که یک نفر از آنان از اعضای شورای عالی صنایع انتخاب خواهد شد.

ج- سه نفر از نمایندگان کارفرمایان (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کارفرمایان.

د- سه نفر از نمایندگان کارگران (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کانون عالی شوراهای اسلامی کار. شورای عالی کار از افراد فوق تشکیل که به استثنای وزیر کار بقیه اعضاء آن برای مدت دو سال تعیین و انتخاب می گردد و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره- هر یک از اعضای شرکت کننده در جلسه دارای یک رأی خواهد بود.

نظر شماره ۱۱۲۹ مورخ ۱۳۶۸/۷/۲۴ شورای نگهبان در خصوص لایحه کار مصوب ۱۳۶۸/۷/۲ مجلس شورای اسلامی:

... همچنین وجود کانون های هماهنگی کار در استان و کانون عالی هماهنگی و کانون انجمن های صنفی مندرج در مواد ... آن گونه که در بند (۴۹) نامه سابق الذکر شورای نگهبان [= ایراد مذکور در بند ۱-۲-۱] آمده، خلاف قانون اساسی است و در اصلاحیه به عمل آمده نیز همچنان اشکال باقی است.

←

وضع نماید و در بند (د) تشکیل کانون عالی شوراهای اسلامی کار، خلاف قانون اساسی است، همچنان که در تشکیل‌های کارگری قبلًا ایراد گرفته شد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۵- تذکره‌های ارشادی و قانونی شورای نگهبان

با عنایت به اظهار نظر شماره ۱۱۲۹ مورخ ۱۳۶۸/۷/۲۴ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصطفی مورخ ۱۳۶۹/۸/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

ماده ۱۶۷- در وزارت کار و امور اجتماعی شورایی به نام شورای عالی کار تشکیل می‌شود. وظیفه شورا انجام کلیه تکالیفی است که به موجب این قانون و سایر قوانین مربوطه به عهده آن واگذار شده است. اعضای شورا عبارتند از:

الف- وزیر کار و امور اجتماعی، که ریاست شورا را به عهده خواهد داشت.

ب- دو نفر از افراد بصیر و مطلع در مسائل اجتماعی و اقتصادی به پیشنهاد وزیر کار و امور اجتماعی و تصویب هیئت وزیران که یک نفر از اعضای شورای عالی صنایع انتخاب خواهد شد.

ج- سه نفر از نمایندگان کارفرمایان (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کارفرمایان

د- سه نفر از نمایندگان کارگران (یک نفر از بخش کشاورزی) به انتخاب کانون عالی شوراهای اسلامی کار، شورای عالی کار از افراد فوق تشکیل که به استثناء وزیر کار و امور اجتماعی بقیه اعضاء آن برای مدت

دو سال تعیین و انتخاب می‌گردند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره- هر یک از اعضاء شرکت‌کننده در جلسه دارای یک رأی خواهند بود.

امام خمینی (ره):

واز شورای محترم نکهبان می خواهیم و توصیه می کنیم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت وطناییت اسلامی و ملی خود
را ایفا و تحقیق قدرتی واقع نشود و از قوانین مخالف با شرعاً مطرب و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیح‌الامار، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،
کوچه شهید دهقانی نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۴۵۱ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir

